

تحلیل استنادی پایان نامه های دانشجویان دوره دکتری عمومی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان طی سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۰

لیلا کیخا^۱، فریده عصاره^۲، زاهد بیگدلی^۱

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

۲. استاد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۹/۲۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۱۰/۵

تعلق داشت. حدود سه چهارم اسنادها به زبان خارجی و تقریباً یک چهارم منابع مورد استناد به زبان فارسی بوده است، شاید دلیل استفاده بیشتر از منابع خارجی پایین بودن میزان تحقیقات انجام شده به زبان فارسی در حوزه پزشکی نسبت به منابع خارجی باشد. نیمه عمر منابع مورد استناد ۱۱ سال محاسبه شده است که به طور کلی این نیمه عمر برای رشته پزشکی که در زمره علوم طبیعی به حساب می آید و روزآمد بودن و نو بودن اطلاعات در انجام پژوهش بسیار اهمیت دارد، زیاد است و می توان گفت منابع مورد استناد در این پایان نامه ها کهنه محسوب می شوند. با توجه به این که هزینه کارآیی هر مجله هر چه کمتر باشد ارزش مورد استفاده واقع شدن آن مجله بیشتر می باشد، مناسب ترین هزینه کارآیی برای هر بار استفاده مجله NEJM با ۳/۳۷ یورو و بالاترین هزینه کارآیی برای هر بار استفاده را مجله Anesthesiology با ۹/۹۸ یورو دارد. تمامی مجلات هسته پژوهش حاضر دارای عامل تأثیر (Impact factor)^۳ بوده اند به طوری که مجله NEJM و مجله Lancet به ترتیب ۵۲/۲۸۹، ۲۸/۶۳۸ بالاترین عامل تأثیر را در بین مجلات هسته این پژوهش داشته اند. در واقع دانشجویان برای نگارش پایان نامه های خود از مجلات خارجی معتبر و دارای عامل تأثیر استفاده کرده اند. در پایان لازم است که معاونت تحقیقات و فناوری فرمت یکسانی برای نگارش متن، منابع و مآخذ پایان نامه ها در نظر گیرد تا یکدستی در نگارش پایان نامه ها رعایت شود و استفاده از منابع و مآخذ پایان نامه ها برای استفاده کنندگان به راحتی و درستی امکان پذیر باشد. (م ت ع پ ز، ۱۳۹۰؛ ۱۳(۷):

[۴۴

References

1. Ajideh B. [Citation analysis of master degree literature thesis of Tehran University during 1370- 1376] Persian [dissertation]. Tehran: Tehran University; 1999.
2. Hori A. [Importance of information thesis. In: reviewing information and informatics] Persian. Tehran: Secretariat of public library board; 1993: 223- 228.
3. Garfield E. The history and meaning of the journal impact factor. JAMA 2006; 295(1): 90- 93.

یکی از متون تحقیقاتی که به منظور ارتقاء دانش و پیشبرد علوم تدوین می شود پایان نامه ها هستند که اکثراً به خاطر موضوع های نو و بدیعی که دارند مورد توجه هستند و چنانچه در تدوین آن ها اصول تحقیق رعایت شود بی شک از منابع بارز کتابخانه به شمار می روند.^۱

لذا لازم است که پایان نامه ها را از دو دید مورد بررسی و توجه قرار دهیم. نخست به عنوان مدرکی مفید برای پژوهش به اعتبار متن تحقیق و دوم به عنوان نوعی کتاب شناسی تخصصی به اعتبار فهرست مآخذ پایانی.^۲ لذا در این پژوهش سعی بر آن شده است تا از طریق به کارگیری روش تحلیل استنادی به بررسی پایان نامه های دانشجویان دوره دکتری عمومی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان طی سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۰ پرداخته شود. نتایج تحقیق نشان می دهد ۷ عنوان مجله به عنوان مجلات هسته مشخص شدند که شامل مجلات New England Journal of Medicine با ۸۹ استناد، Anesthesia and Analgesia با ۸۱ استناد، Lancet با ۶۸ استناد، American Journal of Obstetrics and Gynecology با ۶۷ استناد، American Journal Of Psychiatry با ۵۸ استناد، Circulation با ۵۱ استناد می باشند. بیشترین تحقیقات در حوزه موضوعی شامل: روانپزشکی، زنان، کودکان، بیهوشی و عفونی انجام شده بود. در گرایش های موضوعی در حیطه های ارتوپدی، رادیولوژی، پوست و اعصاب تحقیقات بسیار کمی صورت گرفته بود که ضروری است برای رفع این مشکل به هر گروه آموزشی ظرفیت مشخصی برای هدایت پایان نامه های دانشجویان داده شود. لازم به ذکر است در گرایش های موضوعی علوم پایه بیشترین تحقیقات در حوزه موضوعی آناتومی و بافت شناسی انجام شده بود. حدود ۹۷ درصد اسنادها به مجلات، کتاب ها، پایان نامه ها و مجموعه مقالات تعلق گرفته و سایر منابع و مدارک جمعا ۳ درصد مابقی اسنادها را شامل می شدند، در حالی که روزآمدترین اطلاعات را می توان در جزوه ها، بولتن ها، طرح های تحقیقاتی، آمارنامه ها جستجو کرد، لذا لزوم توجه به این منابع در تحقیقات آینده مشاهده می شود. از نظر نوع مواد مورد استناد در پایان نامه های مورد بررسی در منابع فارسی بیشترین اسنادها به کتاب ها با ۴۶/۸ درصد و در منابع خارجی بیشترین اسنادها به مجلات با ۷۳/۱ درصد

Please cite this article as: Keikha L, Osare F, Bigdeli Z. Citation analysis of students dissertation of Zahedan university of medical sciences during 2000-2007. Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS) 2011; 13(7): 50.